

N:o 24.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående beviljande af anslag för utvidgning af inseglingstrännan till Trelleborgs hamn; gifven Stockholms slott den 29 januari 1909.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att för utvidgning af inseglingstrännan till Trelleborgs hamn, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af järnvägsstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 7 januari 1909 angifven plan, bevilja ett belopp af 130,000 kronor äfvensom bemyndiga riksgäldskontoret att redan under innevarande år tillhandahålla järnvägsstyrelsen nämnda belopp.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Hugo Hamilton.

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29
januari 1909.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Föredragande departementetschefen, statsrådet grefve Hamilton anförde:

I samband med pågående underhandlingar mellan Sverige och Tyskland angående anordnande af ångfärjeförbindelse mellan Trelleborg och Sassnitz anbefalldes Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 22 oktober 1907 järnvägsstyrelsen att, efter samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, gå i författning om uppgörande af förslag och kostnadsberäkningar till hamnanordningar och färjlägen i Trelleborg äfvensom att i sammanhang därmed träffa uppgörelse med Trelleborgs

stad om utförande på stadens bekostnad af vissa arbeten i hamnen och inseglingrännan m. m.

Sedan förhandlingar ägt rum med vederbörande tyska myndigheter, utfärdade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, på framställning af järnvägsstyrelsen, förordnande för distriktschefen, majoren F. Enblom att efter undersökning å platsen uppgöra fullständig arbetsplan till de för ifrågavarande ångfärjeled afsedda hamnanordningar och färjlägen i Trelleborg jämte förslag till hamnens fördjupning samt inseglingrännans vidgning och fördjupning i enlighet med de tekniska detaljbestämmelser, om hvilka man enats med de tyska myndigheterna. Sedan Enblom fullgjort sitt uppdrag, öfverlämnade järnvägsstyrelsen med underdånig skrifvelse den 23 januari 1908 till Eders Kungl. Maj:t de sålunda uppgjorda förslagen jämte preliminär öfverenskommelse med Trelleborgs stad om utförande på stadens bekostnad af erforderliga arbeten i hamnen och inseglingrännan m. m.

Enligt det af Enblom upprättade förslaget till hamnanordningar m. m. skulle uppmuddring af inseglingrännan till stadens hamn utföras till följande djup vid medelvattenstånd, nämligen 7,0 meters djup från hamngattet till 1,070 meter därifrån och vidare till 7,5 meters djup intill dess det naturliga djupet af 7,5 meter vid medelvattenstånd vidtager.

Fria bredden mellan pirhufvudena i hamngattet skulle vara 50 meter och rännans bredd vid hamngattet likaledes 50 meter, hvarefter den skulle jämnt vidgas till 60 meter på 500 meters afstånd från gattet samt vidare successivt till 100 meter vid 1,170 meter från detsamma. Därefter skulle denna bredd af 100 meter bibehållas å rännans återstående längd, till dess tillräckligt naturligt vattendjup vidtager.

Dessa arbeten skulle Trelleborgs stad enligt den träffade öfverenskommelsen låta utföra på sin bekostnad.

Sedan beslut om ångfärjeförbindelsens anordnande blifvit af Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen fattade, förklarade Eders Kungl. Maj:t i nådigt bref till järnvägsstyrelsen den 13 mars 1908, bland annat, att Eders Kungl. Maj:t icke hade något att erinra mot berörda förslag till hamnanordningar och färjlägen i Trelleborg jämte förslag till hamnens fördjupning samt inseglingrännans vidgning och fördjupning. I sammanhang därmed anmodade Eders Kungl. Maj:t emellertid järnvägsstyrelsen att skyndsamt från preussiska järnvägsförvaltningen inhämta upplysning, huruvida från preussiska regeringens sida något funnes att erinra mot hufvudgrunderna i nyssnämnda förslag. Tillika bemyndigade

Eders Kungl. Maj:t järnvägsstyrelsen att träffa definitivt aftal med Trelleborgs stad om dess åtaganden beträffande hamnanordningar.

Uti underdånig skrifvelse den 11 augusti 1908 anmälde därefter järnvägsstyrelsen, att vederbörande preussiska järnvägsdirektion förklarar sig godkänna omförmälda förslag till hamnanordningar och färjlägen i Trelleborg jämte förslag till hamnens fördjupning samt inseglingstrännans utvidgning och fördjupning. Emellertid hade, enligt hvad järnvägsstyrelsen därjämte meddelade, järnvägsdirektionen framhållit önskvärdheten af utvidgning utaf inseglingstrännans bredd närmast hamnen från 60 till 100 meter.

Nu har järnvägsstyrelsen i underdånig skrifvelse den 7 januari 1909 återupptagit frågan om utvidgning af inseglingstrännan.

Styrelsen meddelar till en början, att det hittillsvarande inloppet till Trelleborgs hamn har 36 meters bredd, hvarefter inseglingstrännan från nämnda bredd vidgar sig utåt hafvet till 100 meters bredd vid 1,170 meter från hamnmynningen.

Efter att hafva omnämnt de mått på inseglingstrännan, som upptagits i det af Enblom upprättade, vid preliminär öfverenskommelse med de tyska myndigheterna godkända förslaget, anför järnvägsstyrelsen vidare, att tid efter annan, sedan beslut fattats om färjeledens inrättande, farhågor uttalats, särskildt från flera sjökapteners sida, att denna bredd å hamnöppningen och inseglingstrännan vore för liten, samt att Trelleborgs hamnstyrelse därför föreslagit, att hamnöppningen skulle vidgas till 60 meter, hvilket af järnvägsstyrelsen godkänts. Ytterligare vidgning af hamnöppningen anses, säger styrelsen, vara farlig för lugnet i hamnen, för så vidt man ej samtidigt genom nya, längre ut belägna vågbrytare skyddar öppningen mot allt för svår sjögång. Den föreslagna bredden af 60 meter godkändes äfven uti skrifvelse af den 10 juli 1908 från järnvägsdirektionen i Stettin, ehuru denna bredd ansågs såsom den minsta, som lämpligen kunde tillgodose behofvet.

Anspråken på stor bredd hos inseglingstrännan hafva emellertid, enligt hvad järnvägsstyrelsen vidare meddelar, under frågans behandling ökats. Äfven uti järnvägsdirektionens i Stettin nyssberörda skrifvelse framställdes en önskan om rännans vidgning till 80 å 100 meter, och gjordes en ytterligare framställning härom på ett med tyska delegerade hållet sammanträde i Malmö den 26 november 1908. Vid detta sammanträde öfverenskoms, under förutsättning att erforderliga medel komme att ställas till förfogande, att inseglingstrännan skulle uppmuddras till en bredd af

80 meter, på sätt angifves å en järnvägsstyrelsens skrivelse bifogad, af majoren Enblom den 10 december 1908 upprättad ritning.

Järnvägsstyrelsen finner dessa framställningar beaktansvärda särskildt med hänsyn till att de ångfärjor, som skola uppehålla förbindelsen Trelleborg—Sassnitz, blifva mycket höga öfver vattnet och därigenom utsatta för afdrift på grund af stort vindfång, hvarjämte stark strömsättning råder utanför Trelleborg.

Kostnaderna för sålunda erforderlig utvidgning af inseglingsrännan jämte tillhörande anordningar invid inloppet hafva af järnvägsstyrelsen efter infordrande af anbud från den entreprenör, som för Trelleborgs stads räkning utför staden åliggande muddringsarbeten, beräknats uppgå till 130,000 kronor.

Häruti ingår, enligt hvad järnvägsstyrelsen upplyser, själfva muddringsarbetet med ett belopp af 100,000 kronor samt kostnaden för förstärkning i samband härmed af pirhufvudena med 7,000 kronor, hvarjämte för muddrets uppläggande invid järnvägens redan utfyllda område betingas en kostnad af 23,000 kronor. Järnvägsstyrelsen påpekar, att för detta senare belopp emellertid erhålles ett utfyllt område af omkring 15,000 kvadratmeter, hvilket torde framdeles blifva väl erforderligt för spår till uppställning af godsvagnar, ett utrymme som vid behof svårigen kan anskaffas på annat sätt än genom dylik fyllning.

Utförandet af ifrågavarande muddringsarbete anser järnvägsstyrelsen böra anförtros åt förenämnda entreprenör. Denne har nämligen erbjudit sig att utföra arbetet till ett pris för kubikmeter, hvilket är 15 öre billigare än det pris, som han lagt till grund vid beräkning af entreprenaden för Trelleborgs stad. Då han därjämte redan har de erforderliga mudderverken och transportmedlen på platsen, anser järnvägsstyrelsen, att man icke kan förvänta sig lägre anbud genom allmän täflan. Det skulle för öfrigt knappast vara möjligt att anlita annan entreprenör att samtidigt med stadens utföra muddringsarbete i inseglingsrännan.

Under framhållande att det svårigen torde kunna påfordras, att Trelleborgs stad utöfver redan åtagna förpliktelser äfven skall utföra här ifrågavarande arbete, och att det måste anses synnerligen nödvändigt, att detta arbete utföres i samband med öfriga anordningar för ångfärjetrafiken, hemställer styrelsen, att för utförandet däraf må ställas till styrelsens förfogande ett belopp af 130,000 kronor, samt att styrelsen bemyndigas att omedelbart gå i författning om arbetets påbörjande enligt företedd plan.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som enligt nådigt uppdrag å statens vägnar utöfvar kontroll öfver att arbetena för hamnanordningarna i Trelleborg och hamnens fördjupning samt inseglingrännans vidgning och fördjupning blifva af staden Trelleborg i enlighet med det godkända förslaget äfvensom den mellan järnvägsstyrelsen och staden träffade öfverenskommelsen på fullt ändamålsenligt sätt bedrifna, har, på grund af nådig remiss, den 22 januari 1909 afgifvit utlåtande i ärendet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som utan anmärkning granskat det af majoren Enblom uppgjorda, nu föreliggande förslaget om inseglingrännans vidgning från 50 till 80 meter, har öfver detsamma infortrat lotsstyrelsens yttrande.

I detta yttrande uttalar lotsstyrelsen såsom sin åsikt, att utvidgningen af hamnöppningen till 60 meter och af rännan närmast utanför hamnen, på en längd af omkring 800 meter, till högst 80 meter visserligen ej är påkallad af något behof från allmänna sjöfartens sida, men att med hänsyn till den plats, som gifvits ångfärjelägena, och den betydliga gir, som ångfärjorna vid inlöpandet i hamnen därför måste taga, utvidgningen ej synes kunna undvikas, ehuru lugnet i hamnen vid friska vindar ifrån sydkanten därigenom säkerligen kommer att lida.

För egen del har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beträffande den redan verkställda ökningen af hamnöppningens bredd till 60 meter anført, att den, enligt styrelsens förmenande, är den högsta, som lämpligen kan medgifvas utan att äfventyra lugnet i hamnbassängen vid pålandsstormar, därest icke särskilda anordningar med utanför hamnöppningen belägna och densamma skyddande vågbrytare skulle behöfva vidtagas.

En naturlig följd af hamnöppningens ökade bredd blifver, säger styrelsen vidare, att inseglingrännan närmast hamnen *måste* utvidgas till minst samma bredd eller 60 meter. Genom att, på sätt nu ifrågasatts, öka rännans bredd härstädes ända till 80 meter vinnes emellertid, påpekar styrelsen, den för en säker och obehindrad gång genom hamnöppningen med äfven så stora fartyg som de här afsedda ångfärjorna betydelsefulla fördelen, att dessa sistnämnda utanför hamngattet erhålla ett friare manövreringsutrymme, där de särskildt vid stark strömsättning utanför hamnen lättare kunna intaga den för hamnöppningens passerande rätta riktningen.

Med hänsyn till den ökade säkerhet, som genom rännans vidgande skulle vinnas för den viktiga och i alla väder fortgående ångfärjetrafiken, anser sig väg- och vattenbyggnadsstyrelsen böra förorda anvisande af de för inseglingrännans utvidgning på nu föreslaget sätt

erforderliga medel, 100,000 kronor, jämte för i samband därmed stående andra arbeten, 30,000 kronor.

Med hänsyn till det pris hvarför den entreprenör, som för staden Trelleborgs räkning utför staden åliggande muddringsarbeten, erbjudit sig att utföra nu ifrågasatt arbeten och då det för öfrigt knappast vore möjligt att anlita annan entreprenör att samtidigt med staden utföra muddringsarbete i inseglingrännan, anser styrelsen äfven nu ifrågasatt arbete lämpligast böra utföras genom sagda entreprenör.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anser vidare det endast vara med rätt och billighet förenligt, att staten ensam vidkännes kostnaden för de nu ifrågasatta ytterligare arbetena, i all synnerhet som inloppets vidgande till nu föreslagna dimensioner, såsom betingadt hufvudsakligen med hänsyn till ångfärjetrafikens tryggnad, torde få anses vara utslutande ett statsintresse.

Såsom af den nu lämnade redogörelsen framgår, har det år 1907 upprättade förslaget beträffande Trelleborgs hamn jämte inseglingrännan till densamma tillkommit efter samråd med tyska myndigheter.

Departementa-
chefens
yttrande.

Emellertid har sedermera vederbörande tyska järnvägsförvaltning vid upprepade tillfällen gjort framställning i syfte att erhålla sådan ändring af detta förslag, att inseglingrännan skulle utvidgas. I själfva hamngattet ifrågasattes ej större bredd än den redan beslutade, 60 meter, då därigenom lugnet i hamnen skulle äfventyras. Däremot skulle bredden på inseglingrännan på en längd af omkring 800 meter utvidgas till 80 meter. Behovet af en sådan utvidgning lärer också genom hvad i detta ärende upplysts få anses ådagalagdt.

Under sådana förhållanden och då den mindre bredden på inseglingrännan väl torde till följd af därpå föranledd försvårad navigering kunna medföra ödesdiga följder, anser jag mig böra biträda järnvägsstyrelsens förslag om vidtagande af åtgärder för inseglingrännans utvidgning.

Den af järnvägsstyrelsen beräknade kostnaden för arbetet, 130,000 kronor, lärer icke vara för hög. Priset för kubikmeter för muddringsarbetet är, enligt hvad järnvägsstyrelsen meddelat, till och med lägre än det pris, som betingats för motsvarande arbete för Trelleborgs stads räkning. Äfven torde böra beaktas, att genom muddrets uppläggande erhålles ett icke obetydligt område för uppställande af järnvägsvagnar.

Då det icke skäligen kan ifrågasättas att Trelleborgs stad, som för hamnen och inseglingrännan redan åtagit sig arbeten för en beräknad kostnad af 829,000 kronor, skall göra vidare uppoffringar i detta hän-

seende, samt af Riksdagen redan beviljade anslag för anordnande af ångfärjeförbindelsen mellan Sverige och Tyskland icke torde förslå till nu ifrågavarande arbetes utförande, tillåter jag mig hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes af Riksdagen äska det för ändamålet erforderliga beloppet.

Enär öfriga medel för åstadkommande af ångfärjeförbindelsen anväts att utgå från riksgäldskontoret, synes tillgång till det nu behöfliga anslaget också lämpligen böra beredas af lånemedel.

Jag får alltså hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

att för utvidgning af inseglingsrännan till Trelleborgs hamn, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af järnvägsstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 7 januari 1909 angifven plan, bevilja ett belopp af 130,000 kronor äfvensom bemyndiga riksgäldskontoret att redan under innevarande år tillhandahålla järnvägsstyrelsen nämnda belopp.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att till Riksdagen skulle aflåtas nådig proposition af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl G. Edman.